

Werkelijkheid anders bekijken

Cathrien Berghout Expositie Bewaerschole

Cathrien Berghout (Rotterdam, 1945) is beeldend kunstenaar, dichter en taalfilosoof. Zij verbindt die disciplines in haar zoeken naar de aard en betekenis van de werkelijkheid.

NICO OUT

Berghout woont sinds 2017 in Burgh-Haamstede en richtte in de Bewaerschole een ingetogen, maar rijk geschakeerde expositie in, met als titel Het omlijste kijken. Daarin gaat het om het verbeelden van manieren van kijken. Het venster is daarvoor metafoor.

Het meest puur vanuit de beeldende kunst gezien zijn de sculpturen uit cortenstaal. Ze zijn geïnspireerd door een gedicht, maar je kunt ze vaak ook als op zichzelf staande beelden zien. Dat geldt zeker voor de wat mij betreft twee sterkste beelden. Het eerste is High Windows. Het is gekoppeld aan een gedicht van Philip Larkin. De dichter kijkt terug op zijn leven en vergelijkt de vrijheid van de jeugd die niet meer wordt bepaald door rigide religieus gedicteerde regels met zijn eigen tijd, waarin God en priester voorkwamen dat je het paradijs al op aarde kon vinden. Larkin eindigt met een strofe waarin hoge ramen eindeloos uitzicht bieden.

HIGH WINDOWS FOTO NICO OUT

Berghout sneed uit een vlakke plaat cortenstaal staande vormen met een spitsvormig einde. Dat is opengewerkt en doet daardoor doet denken aan een gotisch raam. Het opengewerkte deel staat niet helemaal recht op de basis, waardoor de vier vormen ook lijken op gestalten die met elkaar delibereren over wat daar beneden gaande is. Wat een venster op oneindigheid zou moeten lijken is in het beeld van Berghout veranderd in het tegendeel. Zij richt een aanklacht tegen bekrompen bekleeders van kerkelijke ambten, die in plaats van uitzicht op eeuwige vreugde de angst prediken en zo het leven tot een beproeving maken. Subtiel trekt Berghout een aantal golvende lijnen door het staal. Samen met twee uitgespaarde vliegende vogels roepen die de weg naar bevrijding op.

Het tweede beeld dat ik uitlicht is Zuflucht noch hinter der zuflucht, gebaseerd op het gelijknamige gedicht van Reiner Kunze. Daarin plaatst de dichter de mens tegenover God. Berghout maakte met dit gedicht in haar achterhoofd een beeld waarin ze een opengewerkte zigzagvorm, een combinatie van raam en trap, twee meter de lucht in laat bewegen. Door de openingen hangt een transparante sluier van licht, die aan de onderzijde naar helder groen verkleurt. Een mooi beeld, van licht, lucht en water, die samen met de aarde leven brengt. Wie gelovig is, kan het beeld opvatten als de zegen van God, maar je kunt het beeld ook zien als de verbeelding van de verwondering over de cyclus van de natuur.

In haar beelden maakt Berghout geraffineerd gebruik van de mogelijkheden van het snijden in een plat vlak om tot een ruimtelijk object te komen. Naast sculpturen toont Berghout ook collages. De taal heeft daarin de overhand. Het beeld geeft wel een vorm aan het denken, maar het denken zelf is het belangrijkste. Soms, zoals in Heraclitus flux, met een prachtig gedicht van Berghout zelf, blijft zo'n collage te veel hangen in illustratie. Naast een fysieke tentoonstelling is Het omlijste kijken ook een digitaal project, met een 'virtual tour' plus een presentatie van alle gedichten.

2/2 t/m 7/2. Bewaerschole in Burgh-Haamstede. De tentoonstelling is op afspraak te bezoeken via cathrien-berghout.nl. Daar is ook de digitale versie te vinden.